SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

No. 126. JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, JULY 7, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 7-го ЛИПНЯ 1989 Ч. 126. РІК XCVI.

...ЦІ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ...АЦІЇ ОБОРОНЯЮТЬ ПРАВА ЛЮДИНИ ТА УКРАЇНИ

Париж (К.М.). — Делегація ЗСА найбільш вправно й конкретно заступалася на Паризькій Конференції за дійсне введення в життя постанов цілого „Гельсінкського процесу", а в останню чергу постанов Віденської Конференції, якої продовженням є „Паризька Конференція з людського виміру". Голова американської делегації, Морріс Абрам, черговий раз, у виступі з 12 червня, заговорив про необхідність свобідного користування правами людини у всіх 35 державах, які підписали Гельсінкський Акт, а зокрема, цим разом, наголосив права релігійних спільнот. Цим разом він теж згадав поіменно Українську Католицьку та Українську Православну Церкви, які від сталінських аж до сьогоднішніх часів „дальше перебувають в стані невизнання совєтськими властями... всупереч гласності". Він навів теж інші приклади з України: не відкрито іще римо-католицьку церкву в Києві та не дозволено відкрити одну уцілілу синагогу з Харкові. Амбасадорові М. Абраму особисто належить глибока подяка від української громадськости

Теж з признанням треба ствердити, що членам американської делегації українського походження, активно брали участь в працях Конференції й внесли цінний вклад в її загальні дослідження, а тому теж і в українські аспекти. В справах „гуманних контактів" виступив 15 червня Орест Дейчаківський, який підкреслив, що адміністративно-бюрократичні заходи ОВІР-у зводять нанівець елементарні людяні права зустрічі родин, поїздки на лікування, відвідини літніх батьків на схилі життя — і то зокрема в СССР, поминаючи такі „сталінські твердині", як Румунія, ЧССР, Болгарія. Він навів декілька таких випадків.

Другий такий член американської делегації — Павля Добрянська, виступила 16 червня в справі прав національних меншостей та включених в інші держави народів. Вона пригадала, що й Гельсінкський Акт, і остання Віденська Конференція ґарантують всім національностям їхню культурну, мовну, релігійну ідентичність. Після згадки про актуальні переслідування турецької меншини в Болгарії, мадярської в Румунії вона теж звернула увагу на депортовані Сталіном народи — кримські татари, месхи і т.д. — яким все ще не дозволено повернутися до їхніх батьківщин, і зокрема підкреслила, що в Україні дальше практикується національна дискримінація, русифікація та переслідування громадських патріотичних об'єднань — таких як „Меморіял", Товариство „Української Мови ім. Тараса Шевченка", УГС та інші. На прикладі балтійських народів, вона ствердила, що одиноко застосування права народів вирішувати свою долю може принести дійсну розв'язку національних відносин в СССР.

Говорячи про активність американської делегації не можна не згадати з признанням невтомного конґресмена С. Гоєра, який у виступі з 19 червня черговий раз пригадав не без гіркого гумору, що не вистачить „роззброюватись до рівня зера", але передусім треба „довести до рівня зера надужиття в ділянці прав людини, в тому теж і „права всіх народів на визначення їх долі в політичній, економічній, соціяльній та культурній ділянках". Він пригадав, що в ювілей 200-ліття прав людини та в 40-річчя прийняття Загальної Хартії прав людини Об'єднаними Націями (ООН — 1948), ці права залишаються часто мертвою буквою, зокрема в країнах однопартійної ідеології...

СВЯТО „БУКОВИНСЬКОГО КУРЕНЯ"

Кергонксон, Н.Й. — Команда Буковинського Куреня при співучасті Головної Управи Об'єднання б. вояків українців в Америці влаштовує в неділю, 9-го липня ц.р., о год. 10-ій ранку свято „Буковинського куреня". Свято відбудеться у вояцькій святині — церковці-пам'ятнику, близько Союзівки з участю Владики Антонія — почесного капеляна „куреня", який відслужить Святу Літургію і Панахиду за душі поляглих борців-воїнів за волю України.

По полудні о год. 1:30 у великій залі „Веселки" на Союзівці відзначать ці події військовим апелем, а опісля бенкетом з вітаннями Владики-капеляна. Завершенням святкування буде мистецька програма з участю мистців: проф. Дарії Гординської-Каранович, солістки Марти Кокольської-Мусійчук, солістки Святослави Жили-Качарай, рецитаторкч Олі Білозор-Цегельської, диригента Михайла Лева, скрипаля Рафаїла Венке і соліста Миколи Голодика.

СОЮЗІВКА ВІДКРИЛА ЛІТНІЙ СЕЗОН ПОГІДНО, ГАМІРНО Й ВЕСЕЛО

Союзівка. — Прекрасною літньою погодою нагородила природа цю оселю УНСоюзу в суботу й неділю 1-го і 2-го липня ц.р., а її управа вітала перших гостей добірними мистецькими програмами та забавами, започатковуючи 36-ий з черги вакаційний сезон, що триватиме до Свята Дня праці 4-го вересня ц.р.

Конферансьє цьогорічного сезону М. Глібович.

Вже в п'ятницю, 30-го червня, молодь почала заповняти басейн і тераси навколо відбиванкового корту, з якого зносились хмари глиняного пороху з-під ніг кількох десятків молодих відбиванкарів. Уміжчасі на тенісових кортах не менш завзято вправляли „білий спорт" молоденькі таборовики під наглядом інструкторів Зенона Снилика і Юрія Савицького та їхніх асистентів.

Вже увечорі цього дня відбулась перша із трьох забав у залі павільйону „Веселка", де переважно молодим гостям до танців приграваа оркестра „Хвиля" з Чикаґо.

З цікавістю того дня приглядались гості будівельним машинам і працівникам, які вкопували шість високих стовпів навколо басейну, на яких відтак повішено великі світляні жарівки. Це в підготові до освічення басейну у вечірніх годинах, щоб гості могли й вечорами плавати чи просто сидіти над басейном і ґуторити, як це і роблять вони днями під гарячим сонцем. Це, крім двох нових будинків, ще одна інновація на Союзівці за почином нового управителя Івана Флиса, мол.

У суботу ввечорі в залі „Веселки" відбулась перша мистецька програма нового сезону, яку виповнили тенор Василь Мельничин і гумористка з Канади Люба Гой. Цього вечора дебютувала на Союзівці нова конферансьє Марічка Глібович з Торонто, яка на вступі заявила, що з уваги на проголошення СКВУ цього року Роком Української Мови та з уваги на боротьбу за удержавлення української мови в Україні, програми на Союзівці вестимуться в більшості українською мовою; англійську мову вживатиметься для тих гостей, які „в душі є справжніми українцями, навіть коли їхнє знання української мови, може, дещо слабше".

Сопрано М. Сухенко-Котрелл, акомпаньяторка С. Берик-Шульц.

Такою була й програма цього вечора, під час якої маестро Мельничин відспівав чотири пісні українською мовою, одну італійською і одну англійською під фортепіяновий акомпаньямент Софії Берик-Шулц, а Л. Гой забавляла гостей двомовними монологами про різні аспекти українського громадського життя в ЗСА і Канаді. Гості, що заповнили залю, щедро нагороджували виконавців програми і тепло привітали нову конферансьє.

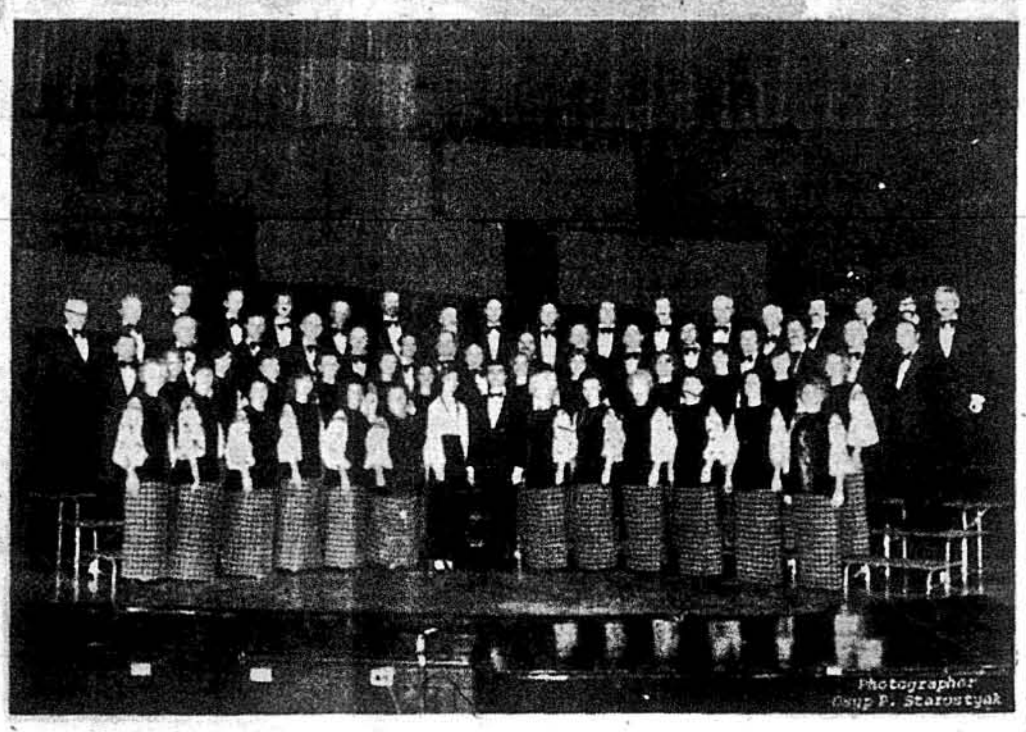
До танців цього вечора на терасі і в залі „Веселки" приґравали оркестри „Темпо" і „Хвиля".

(Закінчення на стор. 4)

„ДУМКА" ВИСТУПИТЬ НА СОЮЗІВЦІ

Кергонксон, Н.Й. — У кінці цього тижня, тобто в суботу, 8-го липня ц.р., в рамках, цьогорічного літнього сезону тут, на Союзівці, о год. 8:30 вечора виступить усім відомий хор „Думка" з Ню Йорку під диригентурою маєстра Семена Комірного.

Своє існування хор „Думка" розпочав ще в 1949 році в Ню Йорку, виключно як чоловічий хор. Щойно у 1959 році „Думка" стала мішаним хором і з тієї пори успішно виступала по всіх великих містах Америки, Канади і Европи. Першим диригентом „Думки" був Леонтій Крушельницький. Його працю продовжували А. Берник, О. Микитюк, І. Соневицький, Р. Степаняк, І. Задорожний та І. Жуковський. Отож протягом 40 років хор „Думка" не тільки пропаґує українську пісню та її красу серед чужинецького світу, але й для всіх нас вже чотири декади є невичерпним джерелом надхненням, краси, цілющим Євшан-жіллям.

Хор „Думка" зі своїм диригентом С. Комірним.

По концерті вакаційники та інші гості, зможуть продовжити цей незабутній вечір, забавляючись під звуки оркестри „Кришталь".

Закінчився суд над О. Нортом

Вашінгтон. — У середу, 5-го липня, вашінгтонський окружний суддя Герхард Ґессел оголосив присуд у справі колишнього співробітника Ради крайової безпеки підполковника Олівера Норта, якого обвинувачували у прихованні правди від Конґресу і незначних фінансових зловживаннях, зв'язаних з іранґейтським скандалом.

О. Норт засуджений на три роки тюремного ув'язнення умовно і до виплати грошової кари у розмірі 150,000 долярів. Крім того підполковник повинен відпрацювати 200 годин на громадських роботах в організації, що має справу з профілактикою наркоманії.

Суддя згадав про бездоганну військову кар'єру обвинуваченого і визнав пом'якшуючим той факт, що підполковник не діяв з власної ініціятиви, а лише виконував накази начальників.

Спокійно вислухавши присуд, Норт встав з лави підсудних і підійшов до своєї жінки Бетсі, яка сиділа у першому ряді залі. Він поцілував її і щось шепнув на вухо. Потім обоє розсміялися.

Ще під час процесу Норт визнав, що він навмисне говорив неправду Конґресові, відповідаючи на запитання, що стосуються доставви зброї нікараґуанським партизанам. За словами підполковника, вся його діяльність здійснювалася з прямого наказу вищих чинів, включаючи колишнього президента Роналда Реґена.

Порівняно м'який присуд звільняє президента Джорджа Буша від болісного вибору, зв'язаного з помилуванням підполковника. Ще будучи віцепрезидентом, Дж. Буш назвав Норта героєм і навіть запросив його на різдвяні свята. Однак після інавґурації Буш всякими способами уникав розмов про можливу долю підполковника.

Виступ Норта у Конґресі став сенсацією і викликав спалах патріотичних настроїв. Ім'я Норта без всякого перебільшення було на устах всіх американців. З часом пристрасті вщухли, однак і нині більшість громадян ЗСА вважають Норта героєм і впевнені, що він не заслуговує тюремного ув'язнення.

ЗГОДА Ї. ШАМІРА НА УМОВИ ЗАГРОЖУЄ МИРОВИМ ПЕРЕГОВОРАМ

Тель-Авів. — Піддаючись натискові політичних суперників у своїй таки партії прем'єр-міністер Ізраїля Їцак Шамір мусів погодитись на ряд ним запропонованих умов, щоби провадити мирові переговори з палестинцями. Беручи до уваги прийняті умови, можна сумніватися, чи дійде колинебудь до будь-яких мирових переговорів.

Здобутий компроміс Ї. Шаміра в останніх хвилинах перед відкриттям конвенції його політичної партії Лікуд розлютило провідників Робітничої партії, які заявили, що цей компроміс не згідний з їхнім спільним договором, через котрий обидві партії правлять Ізраїлем. Виявляється, що внутрішня боротьба в Лікуді вже ведеться від березня, коли Ї. Шамір запропонував ізраїльському парляментові на схвалення свій плян на вибори палестинських представників з окупованих Ізраїлем територій на мирові переговори між палестинцями та Ізраїлем. Ї. Шамір запропонував свій плян без попереднього схвалення своєї партії й саме це викликало внутрішні непогодження, що її використали його політичні конкуренти Арієл Шарон, Давид Леві — заступник прем'єр-міністрів та Їцак Модай — міністер економіки і плянування, заявляючи, що вони такого пляну не можуть підтримати без відповідних модифікацій, не зважаючи на те, що поданий Ї. Шаміром плян був вже попередньо прийнятий кабінетом і парляментом.

Не дивно, що аналітики й політичні коментатори, прочитавши точки компромісу, на котрі Ї. Шамір погодився, вирішили, що сумнівними є якінебудь можливості на мирові переговори між Ізраїлем та палестинцями, бо ось як вони звучать: араби — мешканці Східнього Єрусалиму, котрий є місцем замешкання майже всіх палестинських провідників на окупованих територіях, не можуть кандидувати на жадний пост чи голосувати у виборах. — Ніякі вибори не можуть відбутися, як довго палестинці не зліквідують теперішніх заворушень. — Ізраїль ніколи не віддасть жадних ними тепер окупованих територій і ніколи не може бути мови про створення якогонебудь палестинського стейту. — Жидівські поселення будуть дальше розбудовуватися на окупованих територіях західнього побережжя ріки Йордану та смуги Ґази.

УНСоюз розділив 214 стипендій на суму 118,200 долярів на шкільний рік 1989/90

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Стипендійна Комісія Українського Народного Союзу на своєму засіданні 16-го червня ц.р. розділила 214 стипендій на загальну суму 118,200 дол. для студентів — членів УНСоюзу, на шкільний рік 1989/90.

В часі цілоденного засідання Стипендійна Комісія розглянула 227 аплікацій на стипендії та вирішила приділити стипендії 214 студентам в таких сумах: чотири по 2,000 дол., п'ять по 1,500 дол., одну на 1,200 дол., 28 по 1,000 дол., одну на 900, 10 по 800, п'ять по 700, 20 по 600, 35 по 500, 35 по 400, 39 по 300, 28 по 200, та три по 100 долярів.

Стипендію ім. Антона Драгана, покійного головного редактора „Свободи", приділено в сумі 2,000 дол. студентці журналістики Катерині Оксані Тимків, членці 240-го Відділу УНСоюзу в Клівленді, Огайо. Стипендію ім. Романа Слободяна, покійного головного касира УНСоюзу, в сумі 2,000 дол. приділено студентові мистецтва Назареві Гнатенкові, членові 27-го Відділу УНСоюзу в Нюарку, Н.Дж. Стипендію ім. Йосипа Волка в сумі 1,500 дол. приділено студентові аеронавтики Володимирові Гончарикові, членові 287-го Відділу УНСоюзу в Джерзі Ситі, Н.Дж. Стипендію ім. Богдана Зорича, покійного заступника головного предсідника для Канади, в сумі 1,200 дол., приділено студентові зоології та біології Адріянові Гавалєшці, членові 445-го Відділу УНСоюзу у Вінніпеґу, Канада.

В. Гончарик

А. Гавалєшка.

К.О. Тимків.

Н. Гнатенко.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКИЙ ВИНИЩУВАЧ МІҐ—23 впав на один з домів у бельгійському місті Вевельґем, недалеко від французького кордону. Аґентство АП повідомило, що при катастрофі загинув чоловік, який був у домі. Однак доля совєтського летуна невідома. МіҐ-23, піднявшись в повітря з однієї з баз у Східній Европі, перелетів кордон Західньої Німеччини. В повітря піднялися два американські винищувачі, які супроводжували літака-порушника над територією Західньої Німеччини і Бельгії. Судячи з усього, летун вискочив на парашуті. Невідомо лише, де саме. І як могли американські пільоти, які супроводжували совєтський винищувач, не побачити цього. Як би там не було, в совєтському винищувачі, що розбився, летуна не було.

У ПРІШТИНІ — СТОЛИЦІ автономного краю Косово, Югославія, відбувся мітинґ сербського населення. В ньому взяв участь майже мільйон осіб, які протестували проти „засилля албанського меншинства" у Косовському краї. Над головами зібраних були підняті портрети двох літніх лідерів сербського національного руху в Косові — Слободана Мілошевича і Бориса Йовича.

ТРІЮМФАЛЬНО ЗАВЕРШИВ свою візиту в Москву відомий американський піяніст Вен Клайберн, який 31 рік тому став лавреатом музичного конкурсу ім. Чайковського. В нинішній свій приїзд в СССР В. Клайберн повторив концертну програму 1958 року. На його першому концерті у столичні залі Чайковського був присутній совєтський генсек Міхаїл Ґорбачов з дружиною. Після концерту подружжя Ґорбачових пішли за куліси і довго розмовляли з ним. Клайберн сказав, що він настільки почуває себе в СССР „своїм", що має намір просити совєтських властей дозволити йому купити квартиру у Москві, щоб зупинятися там під час своїх приїздів в СССР. Останнім виступом Клайберна у Москві став концерт у резиденції амбасадора ЗСА Джека Метлока. Концерт був влаштований на традиційному прийнятті, організованому амбасадою на відзначення Дня Незалежности — 4-го липня.

В АМЕРИЦІ

РИМО-КАТОЛИЦЬКИЙ ЄПИСКОП Вашінґтону, Кардинал Джеймс Гікі, у вівторок, 4-го липня ц.р. завісив у виконуванні священичих обов'язків Римо-католицької церкви священика негра Джорджа Сталлінґса за те, що він всупереч виразній забороні у неділю, 2-го липня ц.р., відправив публічну Службу Божу та започаткував створення нової парафії. У своєму листі до вищезгаданого священика кардинал Гікі заявив, що його служіння було „нищівним" як й „публічним вчинком неслухняности". Звільнення від виконування священичих обов'язків цього негритянського священослужителя тільки виразніше підкреслює жевріючий вже від довшого часу диспут у середині Римо-католицької Церкви цього міста, котре в більшості складається з негритянського населення та має 100,000 римо-католиків, з яких половина негри. Це непорозуміння починає набирати вагомости крайового маштабу, зокрема в римо-католицьких і негритянських громадах.

ВАЖЛИВІ УРЯДОВІ ЧИННИКИ у Вашінґтоні подали до загального відома, що ЗСА наспілкузі своїми західніми альянтами стараються винайти плян допомоги Польщі й Мадярщині, котрій заохотили б ці країни до дальших демократичних потягнень, включно з вільною торгівлею в цих двох комуністичних країнах. Всі ці зусилля набирають більшої ваги якраз тепер, напередодні виїзду президента Джорджа Буша до Европи, а передусім до Варшави і Будапешту, а звідтіля на вершинну економічну конференцію сімох країн у Парижі. Державний секретар Джеймс Бейкер ще минулого тижня говорив про те, що шість великих західніх демократичних країн та Японія на конференції в Парижі хочуть узгіднити „загальні напрямні" для одностайного підходу з поміччю Польщі та Мадярщині.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашингтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year $40.00 6 months $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Куба, наркотики, генерал і політика

Від років американські власті закидали кубанському диктаторові Фіделеві Кастрові, що він толерує чи й протеґує пачкування до Америки наркотиків. Кастро вперто заперечував наче б Куба взагалі мала будь-що спільне зі заливом Америки наркотиками. Аж ось у минулому тижні почерез державну радіостанцію у Гавані проголошено заяву Фіделя Кастра, що деякі його найближчі співробітники й військові достойники займалися пачкуванням з Колюмбії до Америки кокаїни, маріхуани. Мовляв „на це є незаперечливі докази", що за останніх два з половиною роки перепачковано до ЗСА шість тонн кокаїни. Арештовано генерала Арнольда Очоа Санчеса, що його судитиме окремий трибунал, що складається із кільканадцяти генералів. Два дні пізніше офіційно повідомлено, що арештовано ще шість дальших високих старшин, між ними одного бриґадира, як членів злочинної банди, що пачкувала наркотики до Америки. Генерал Санчес був ніби головою цієї змови і головним організатором перевозу кокаїни з Колюмбії.

Ця афера стала найбільшою сенсацією на самій Кубі та занайшла голосний відгук засобів масової інформації. Ще у 1985 році Фідель Кастро у пресовому інтерв'ю обурювався на закиди американських властей наче б Куба була активно причетна до торгівлі наркотиками. Мовляв: „Куба не має з цим нічого спільного — вона чиста". Сенсацією стало арештування генерала Санчеса, тому що він був командантом кубанських військ в Етіопії, Анґолі й Нікараґуа, головним реалізатором комуністичної експанії на африканському й американському континентах,нагороджений найвищими орденами й відзнаками, звеличуваний офіційною пропаґандою, як національний герой. Ясно, що арештування такого старшини із загрозою, що його можуть розстріляти — викликало безліч здогадів, що криється за таким ходом Фіделя Кастра. Наче автоматично насувалася думка, що Кастро прагне доказати ділом свою добру волю, змагаючи до покращання взаємин з Америкою. Але добрі знавці відносин на Кубі твердять, що Фідель Кастро боявся ворожого йому військового перевороту і що його розвідка повідомила про засекречені сходини високих кубанських старшин саме у домі генерала Санчеса. Брат Фіделя Равл Кастро, міністер військових справ і здогадний наслідник диктаторського посту на Кубі, виголосив через радіо промову, в якій прославляв свого брата і лаявся проти його внутрішніх ворогів.

Фідель Кастро має тепер 65 років, здоровий, кремезний. У 1959 році-прем'єр міністер, від 1946 року президент, вірний формально союзник, насправді виконавець волі Москви, хоч час від часу виявляє незалежницькі жести. Є противником будь-яких реформ по лінії демократизації режиму і за твердженням Міжнародної амнестії — все ще ув'язнює яку тисячу політичних противників. У Організації Об'єднаних Націй виступав як „невтральний", лідер Третього світу. На генеральній Асамблеї ООН виголосив раз п'ятигодинну промову. Недавно заявив, що коли б хтось з його земляків поручав демократизуючі реформи — він негайно готов дати йому пашпорт і візу на переїзд до Польщі або Мадярщини. Куба Фіделя Кастра — це чиряк під боком Америки. Своє існування дотепер, свій комуністичний режим завдячує насправді 35-му з черги президентові ЗСА Джанові Кеннеді. Цей останній, інтелектуал, знаменитий промовець, перший католик у Білому Домі, зробив дві історичні трагічні для Америки помилки. Попередник Кеннеді президент Д. Д. Айзенгавер підготовив зложений із кубанських добровольців військовий десант, вишколив його й озброїв. Десант висадився на Кубі у Свинячій затоці, але Кеннеді не дав йому летунської охорони і вся та виправа скінчилася катастрофою. Кеннеді вдруге допоміг Кастрові, коли зобов'язався Нікіті Хрущову, що в заміну за відтягнення з Куби совєтських атомових ракет — Америка ніколи силою не виступатиме проти Кастра. Економічна Куба незалежна, бо експортує масу цукру до СССР і має добрі торговельні зв'язки з різними вільними державами, особливо Канадою. Кастро кількакратно натякав на бажання покращати взаємини з Америкою, яка його бойкотує, але американські керівні чинники узалежнюють таке покращання від заведення на Кубі людських і громадських прав, чого Кастро не хоче зробити. Остання афера з чисткою військової верхівки вказує на внутрішні труднощі Кастра. Не є виключений переворот, але покищо Фідель Кастро спирається на вірній йому ґвардії.

Володимир Барагура

ПОЛІТИКА КОНЬЮНКТУРИ Й ПОЛІТИКА ДАЛЬНОГО ПРИЦІЛУ

„Ceterum censeo, Carthaginem delendam esse"...

Катон Старший

„Вкінці думаю, що Картаґіна мусить бути знищена". Цими словами римський сенатор Катон Старший закінчував кожну свою промову в сенаті. Ці слова римського державного мужа повинні лягти в основу кінцевого прицілу української політики повного визволення в формі самостійної, суверенної, соборної Української Держави. Це можливе тільки після розвалу Росії, як окупаційної імперії.

У зв'язку з перемінами, які проходять у сьогоднішньому світі в ділянках політичній, економічній, у взаєминах поміж окремими націями, державами, континентами, в сфері світоглядів, ідеологій, устроїв — виринає перед нами теж справа історичної долі України. Перед нами стоять три можливі розв'язки: федерація, конфедерація й повна самостійність та суверенність.

Покищо ситуація, уклад подій і умовин є такий, що мусимо застосувати тактику визвольної політики хвилевої коньюктури історичного моменту. Ведення цієї політики, ми, українці-вихідці мусимо залишити нашим землякам на батьківщині. Вони знають, існуючі там обставини, орієнтуються в ситуації і знають, якими засобами і скільки можна за даних умов досягнути.

Наше старше покоління вихідців втратило контакт із рідною землею і, поза виїмками, не знає з автопсії совєтської дійсности. Ті, хто залишився на Західньоукраїнських землях за першої совєтської окупації після німецько-польської війни, знають большевицький режим тільки поверховно. Діти й онуки старшого еміґраційного покоління взагалі України не знають, ні перед, — ні післявоєнної. Та й їхні погляди на існуючий стан є інакший, ніж старшого покоління. Для них Україна — це міраж, загадка.

Це, одначе, не значить, щоб українська діяспора відсахнулася, чи пасивно приглядалася подіям, які проходять в Україні й заходам, які роблять наші земляки для здобуття людських і національних прав. Наш обов'язок з одного боку дати їм всяку можливу допомогу й підтримку, з — другого маємо плекати ідею кінцевого прицілу нашої визвольної боротьби в дусі слів Катона, його перелицювавши: „Російська імперія мусить бути розчленована".

Такі далекосяглі політично-державницькі концепції мають теж інші народи. Росіяни від часу Івана Ґрозного леліють мрію оволодіти світом, хоч їхня азіятська психіка й ментальність несприйнятливі для Заходу. Вони краще звернули б свої зазіхання на Китай та Японію. Мрією Америки є опанувати світ економічно. Америка не зацікавлена мілітарним підбоєм, територіяльним здобутком, окупуванням чужих народів. Вона волить мати їх „У своїй кишені". Поляки мають ідею „Од можа до можа", очевидно з включенням України, Білорусії й прибалтицьких країн. Має таку мрію й Апостольська столиця в формі екуменізму — об'єднання всіх християн під одним Пастирем. Жадна з тих дальних концепцій досі не зреалізувалася, але їх творці втримують її живою, хоч покищо вдоволяються скромнішими успіхами, а інколи зазнають невдачі. У нас цю ідею, приспану Переяславським договором, воскресив гетьман Іван Мазепа, а сконкретизував її Тарас Шевченко в „Кобзарі" та в Кирило-Методіївському братстві, де провідну ролю між вільними слов'янськими народами мав відіграти Київ, а шеф царських жандармів ствердив, що „Шевченко вірив у можливість України бути окремою державою". Українська концепція дального прицілу не є егоїстичною. Розчленування Росії, як імперії, дало б волю не лише українцям, але й іншим під'яремним народам на теперішній території СССР, а Захід був би безпечний перед пляном Росії оволодіти світом. Україна вже раз відограла таку оборонну ролю за княжих часів, коли спинила наїзд татарських орд. Поляки привласнили собі цю ролю „пшедмужа хшсціяньства" (заборола християнства).

Ніхто не береться передбачити ходу, розвитку й наслідків подій, які тепер відбуваються в світі. Навіть для голів, держав, міністрів закордонних справ, передових політиків, політичних спостерігачів і аналітиків майбутнє вкрите серпанком неповности й неясности.

На світовій політичній шахівниці проходить рішальна розгра, а гравцями є кілька політичних, економічних та мілітарних потуг, просякнутих різними світоглядами, ідеологіями,устроями. Вони совають фіґуринками-країнами й народами більшого чи меншого калібру, решта — дрібні країни й народи, це тільки незначні шахові пішаки.

Україна знайшлася у специфічному, некорисному становищі, бо вона на ділі є державою-фікцією у „федераційній" системі СССР. Україна насправді ніколи не ввійшла в склад федерації, як держава на добровільній

(Закінчення на стор. 4)

Кутох братської діяльности

Як зацікавити нашу молодь

Як часто чуємо нарікання на нашу молодь, що, звичайно, завершуються словами: „Де наша молодь?" Подібне можна почути і на сходинах УНСоюзу.

Факт, що є багато молодих членів УНСоюзу. Лиш погляньмо скільки їх голоситься за стипендіями. Тому добре було б застановитись як зацікавити учнів середніх шкіл та студентів вищих шкіл до організаційного життя. Прочитавши матеріяли про справи інших братніх організацій, вдалось мені знайти практичні вказівки в який спосіб притягнути молодь до активного життя у нашій громаді.

Перш усього ми повинні пам'ятати, що не можна означувати молодь лиш, як групу, їх треба відрізняти як індивідуальності. Більшість з них — це інтеліґентні та працьовиті люди і вони обурюються, коли їх патронізувати чи розглядати їх як якихось „правопорушників". А їх є дуже мало поміж нашими молодими. Теж не треба забувати, що дана група молоді мусить бути створена, з певною ціллю і їхня енерґія повинна приходити спонтанно.

Щоб здобути молодь для нашої праці ми повинні дотримуватись ось таких сімох правил:

1. Завжди перед молодими людьми треба представити конкретний плян праці з виразним проєктом пояснити ціль з якою створиться дана організація, як теж конечно уникати обіцянок, які будуть висліди їхньої праці.

2. Краще радити, як давати накази. Можна представляти їм різні суґестії і альтернативи до вибору, дозволяти вибирати проєкти.

3. Провадьте їх, але ні до чого не змушуйте. Представте перед ним даний проєкт — добрі і злі його прикмети — та заохочуйте їх над ним працювати.

4. Допомагайте їм, але не виконуйте за них працю. Радьте їм, піддавайте різні думки, як облегшити працю, але не працюйте за них. Хай все це виконане буде працею їхніх умів.

5. Покажіть їм як зреалізувати даний проєкт, але забагато не пояснюйте. Нагадаймо собі пословицю, що „Одна картина рівняється тисячу словам". Краще покажіть їм ілюстрацію, самі слова нудять. Запросіть когось, щоб їм пояснив як переводити проєкт у діло.

6. Хваліть їх і поправляйте, але надто не критикуйте. Позитивна настанова до їхньої праці принесе добрі висліди, заохотить їх. Хваліть їх за кожний успішний крок і за кожне чесне зусилля, а коли й зайде якась помилка, то тактовно покажіть як знову, в майбутньому вони мають це правильно зробити.

7. Часто висловлюйте їм подяку,адже вони можуть бути несвідомі, що ви їх цініте та, що їхня праця добре виконана. Пам'ятайте, що молоді мусять відчути чи побачити, що вони потрібні, що ви признаєте їхню працю.

Тому запам'ятайте собі ці правила, які є нічим іншим як просто вислідом „здорового глузду", що допоможе у приєднанні молодих до будь-якої братської чи громадської праці.

Андрій Воробець.

„МІНІ" ВИЗВОЛЬНІ РУХИ І НАЦІОНАЛЬНЕ ПИТАННЯ У СССР

(м.б.) На початку цього місяця сколихнула світом вістка про нові „національні" заворушення в СССР у Феррані та Коканді у південній частині Узбецької ССР. Контроверсія мала зачатись на ринку у Ферґані між месхетами й узбеками про ціну полуниць. Отже властиво з нічого. Але тло ненависти глибше: узбеки — це нащадки племени Золотої Орди, мохаммедани суннівського відламу; месхети — це зайди. Вони властиво грузинського кореня, які потурчились і прийняли від турків іслям у шіїтській версії. Месхети такі ж релігійні фанатики як шіїти Ірану й Афганістану, не згадуючи вже ливанських шіїтів, які мордують на смерть у Ливані з християнськими маронітами і більш поміркованими ливанськими мохаммеданами суннівського відламу. Тих месхетів наслав узбекам Сталін, виселивши їх із християнської Грузії, мабуть, щоб поєднати їх із одновірцями — мохаммеданами узбеками. А виходить, що ворогування між сунні і шіїтами є не менше, як між християнами і мохоммеданами.

Совєтські джерела подавал, що в сутичках в Узбекістані мало згинути біля вісімдесят убитими, не враховуючи яких понад тисяча жертв раненими. Але коли на закритому засіданні конґресу народних депутатів 8-го ц.м. узбецькі депутати просили завести в Узбекістані воєнний стан для придушення ворохобні, то виходить, що там ситуація насправді поважна. Товпа мала заатакувати в Коканді склад зброї, з метою озброїтись. Зверніть увагу: узбецька „національна меншість" звертається до центрального уряду в Москві за допомогою, щоб розв'язати республіканську проблему їхньої „меншости", нота бене віровизнаневої.

А пам'ятаєте масакру грузинів на весні ц.р. у Тбілісі, де то совєтські солдати побили лопатами і джаґанами понад двадцять мирних грузинів, які демонстрували проти фаворизування Кремлем абхазів. Існує в системі грузинської ССР Абхазська АССР. Абхази старовинне плем'я, яке заховує свої питоменності і не бажає перетоплюватись ні у грузинському, ні загальнорусскому котьолку. Їхня автономна республіка нараховує біля півмільйона населення, але в тому тільки біля 80,000 абхазів. Їх денаціоналізація дуже сильна. Русскі і грузини мають там уже чисельну перевагу. В 1978 році вони намагались вийти з грузинської ССР і проголосити незалежність. Щоб їх утихомирити признано їм свій університет, основано більше шкіл із абзахською мовою. Ріст національної свідомости абзахів занепокоїв грузинів, і відсіль демонстрації проти „фаворизування" їх Кремлем, які закінчились так прикро і для грузинів і абзахів — масакрою у Тбілісі. Про віщо йдеться у цьому конфлікті? Ворожість спрямована не проти Кремля, сили яка поневолює і грузинів і абзахів, а взаємне винищування себе самими поневоленими. Не можна сказати, що головний ворог — Москва — у тому випадку нацьковує національні групи одну проти одної. Кремль бажає, щоб між обоїма „меншинами" панував мир. Це було б доказом як удало Кремль розв'язує національні проблеми, що національне ворогування викорінено під комунізмом. Такі інциденти як тбилиський — це для Кремля дуже прикра справа.

Або нагадайте собі нагорно-карабахський казус. Правда, Сталін піддав частину вірменів під контроль азербів. Але тепер без згоди обоїх сторін кордонів республік змінити не може. А не може головно тому, що не хоче наразитись 50-ти мільйонам мусулманів. Коли б добра воля у обоїх поневолених Москвою — азербів і вірменів, вони могли б легко мирно розв'язати питання кордонів між Вірменією й Азербайджаном, і прямо годі собі уявити, щоб Верховна Рада СССР не затвердила такого погодження святого спокою ради! Але ворожість між вірменами і азербами така глибока, що вони собі взаємно на уступки не підуть.

У світовій, а буває, що і в нашій пресі плутається іноді такі тільки племінного, або віровизнаневого характеру непорозуміння і ворожнечі з „національними проблемами Совєтського Союзу", та ставиться постуляти абхазів чи турецьких яничарів ув Узбекістані, впоряд із визвольними заходами державницьких народів, як Україна, чи Латвія. Такі казуси можна радрадше назвати національними (коли не релігійними) „міні-рухами". Як інший приклад таких рухів можна назвати рух албанців у Юґославії, які не бажають собі приєднання до Албанії з уваги на сталінщину там, але чи не висувають надто крайні вимоги у відношенні до сербів, у яких країні живуть? Ці національні „міні-рухи", якщо йдеться про їх насилення в СССР, радше треба б уважати некорисними під цю пору. Західній світ (а ми, не повинні підходити до справи інакше) бажає Ґорбачову успіху. Все в політиці вибирається чорта з меншими рогами. Студентський рух у Китаї привернув там владу сталінським типам. Не хочу порівнювати ситуації у СССР з китайською, але ходять чутки, що Ґорбачов мав би навіть відкласти візиту в Західній Німеччині з уваги на події у південному Узбекістані. Доказ як легко можуть консервативні кремлівські сили використати Тбіліси і Коканди, щоб підставити ногу Ґорбачову...

А це на користь під'яремним народам Росії під цю пору не вийшло б!

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

ЛЕСЯ УКРАЇНКА І СЛОВО „ЗАРАЗ"

У добре опрацьованих статтях поважних часописів читаємо такі речення: „Опрацювати стандартизацію українських програм на комп'юторах, на яку є зараз пекуча потреба тут в Америці, а також в Україні". Або: „Зараз є конкретні можливості запросити українські спортові дружини з України на турне по ЗСА і Канаді". Тут слово „зараз" ужите у значенні „тепер".

Тим часом наш авторитет у мовних справах, Леся Українка, в листі з 13-го листопада 1902 року до М. В. Кривинюка, пише: „Треба б раз на завжди прийняти, що слово зараз по-українськи значить хутко, незабаром, але не тепер, в даний момент. Зрештою і по-російськи вживати сейчас замість теперь не вважається літературним, по-українськи ж се зовсім неможливо, так ніхто не говорить".

А 26-го березня 1903 року також пише до М. В. Кривинюка: „Остання робота Вашого знайомого мені менше подобалась... ніж перша і роботи редакторської вимагала досить. (...) Коли наші публіцисти не мають нагоди чути народньої мови, то варто б їм хоч етнографічні збірки часами читати, щоб хоч трохи привчити себе до народньої української фрази. (...) Зрештою вже видно певний поступ, (...) тільки отого 'зараз' в значенні 'тепер' ніяк не позбудеться, хоч се і по-російськи належить до поганого стилю; — зараз, або сейчас — незабаром, вскоре і більше нічого, а вже ніяк не 'тепер'. (Гляди: Ольга Косач-Кривинюк „Леся Українка: „Хронологія життя і творчости" стор. 642 і 677).

У нинішніх часах також знавець української мови проф. д-р Богдан Романенчук писав на сторінках щоденника „Америка" широке вияснення відносно вживання „зараз". А ми далі своє. Видно неуважно читаємо.

Дехто каже: „Мова розвивається". Так, на нові поняття творить нові слова,

(Закінчення на стор. 4)

Роман Волчук

БОРИС ЛІСАНЕВИЧ — БАТЬКО МОДЕРНОГО ТУРИЗМУ В НЕПАЛІ

VI.

Потоки втікачів, які сунули в протилежних напрямах, зударялися з собою в кривавих сутичках, що перетворювалися в жорстокі різні, може найжахливіші за всю дотогочасну історію Азії, у яких згинули мільйони людей. У самій тільки Калькутті у вуличних заворушеннях згинуло понад 10,000 мешканців, коли місто залила хвиля біженців із територій признаних східньому Пакістанові. Тут непокоїть питання, чи такий сценарій призначено теж ворогуючим народам теперішнього Совєтського Союзу, коли їм вдасться звільнитися з-під опіки „старшого брата" — передсмак маємо вже тепер у вірменсько-азербайджанському конфлікті .

У Калькутті не застав Борис своїх приятелів-мусулман, але в Клюбі 300 ще далі гостювали його індійські знайомі: Магабір, магараджа Куч Бігар і його молодий друг магараджа Прітгі Сінг. З ним Борис почав снувати нові пляни. Проєктом, що спричинив найбільше шуму, була „астрономічна експедиція" цієї чвірки для дослідів „зірок" (в Голливуді), в якій Борисові припала роля провідника і скарбника. В Голливуді поява молодих і пристійних „правдивих магараджів", про яких досі знали тільки з фільмів викликала немалу сенсацію і про екзотичних гостей та їхні екстраваґанції широко розписувалася популярна преса. Про веселі пригоди цієї „експедиції" кружляли забавні анекдоти ще довго після її повороту до Калькутти.

Інґер, летунські підприємства і агрикультурний експеримент

Під час прощальної вечері, влаштованої в клюбі напередодні голливудської ескапади Борис зустрінув молоду бльондинку — данку Інґер Файфер, і виїзд експедиції малощо не довелося з цієї причини відкласти. Інґер була теж причиною того, що прогулянка закінчилася дещо скорше, як було пляновано, бож Борис спішив на зустріч з нею в Калькутті. Але мама, з якою Інґер жила, не була рада залицянням 42-річного Бориса до її на двадцять років молодшої дочки і поспішно вислала її назад до Данії. Очевидно це не зменшило Борисового запалу, він зараз же поїхав у слід за Інґер, одружився з нею в Копенгаґені в грудні 1948 року і привіз її назад до Калькутти як несподіваний різдвяний дарунок тещі.

Замешкали вони в приміщеннях клюбу, які ділила з ними теж і Борисова мама, яка після війни переїхала до Калькутти з Парижу, щоб жити разом із сином. Багато часу проводили вони теж в маєтках магараджі Куч Бігар, який був партнером і спонзором різнорідних Борисових підприємств.

Одним із них була авіяційна спілка, з якої згодом виросла добре просперуюча летунська лінія „Катай Пасіфік" із осідком у Гонґконгу. Почалося все з того, що Борис і його приятель де Канцов придбали залишений американськими повітряними силами транспортовий літак і почали перевозити ним з Шанхаю багато китайців, що тікали перед комуністичними військами, які наближалися. Ціни за таку транспортацію в безпечне місце були не скромні, а вже після кількох місяців капітал нової компанії досягав мільйона долярів. Другою повітряною лінією яка постала з Борисової ініціятиви була „Гімалайська Авіяція".

Першим її пілотом був поляк Будзіковський, який у воєнні роки був в британських повітряних силах. Обидва вони намовили генерала Магабіра закупити малий літак, до якого додали згодом ще декілька залишених американцями „Дакот" і почали першу в Індії летунську поштову службу. Втримували вони теж летунську комунікацію з провінцією Ассаму, а перший літак, що сів на малій летунській доріжці у Катманді, столиці Непалю, теж належав до їхньої лінії. Завдяки вмілій адміністрації Будзіковського — це підприємство теж успішно розросталося.

Інакше було з Борисовою спробою в ділянці агрикультури. Перед війною магараджа Куч Бігар був власником безмірних землеволодінь, але новий режим залишив йому тільки кілька тисяч акрів які, згідно з законом, він мусів культивувати. Борис з ентузіязмом запропонував своєму приятелеві послуги як керівника цього агрикультурного проєкту, нагло відчувши в собі хліборобську жилку. Його амбітною візією стало замінити дикі неужитки на плодючі поля, і він взявся до закупна всякого потрібного сільсько-господарського знадіб'я — косилок, плугів, і тракторів. Головною проблемою було як це все перевезти через бездоріжні простори, бо залізнична лінія між Калькуттою і Куч Бігаром проходило через територію новоствореного східнього Пакістану. Ще більшою перешкодою була ріка Ґанґес, через яку треба було переправитися з усім вантажем за допомогою дряхлих місцевих човнів і вітряних барж. У березні 1950 року, п'ять місяців після народин їхнього сина Михайла, Борис з родиною та індійськими помічниками вирушили в дорогу. Переправа через Ґанґес вимагала плавби 30 миль в долину ріки до дороги на другому березі і тривала вона — замість плянованих п'ять годин — три дні в задушливу спеку. Одна баржа навантажена тракторами мало не затонула, друга загорілася, коли на її покладі варили кашку для малого „Міші", а вітер дув вгору ріки сповільнюючи плавбу. З такими пригодами експедиція накінець добилася до Куч Бігару і Борис, відправивши Інґер і Мішу до гористого Дарджлінгу на відпочинок, взявся до господарства. Його теорія була така, що порослий густою „слонячою травою" степ треба заорати, а тоді земля вже буде готова до культивації. Але показалося, що кожний корінь перетятий плугами просто випускав нові паростки, які в гарячу пору монсунів росли з неймовірною швидкістю і, шість місяців пізніше, трави були густіші й вищі як будь-коли раніше. Ну що ж — розповідав Борис пізніше в своєму клюбі — „щоб навчитися треба спробувати!"

Хоч летунські підприємства показували чималий прибуток, що ув великій мірі було заслугою Бориса, йому таки ніяк не вдалося розбагатіти, а часто бував він навіть у фінансових клопотах. Якраз у такій ситуації, на весні 1951 року, бенґальське міністерство внутрішніх справ повідомило Бориса, що на північному кордоні появилася несподівано група 23-ох російських втікачів, які просять азилю. Лист з міністерства недвозначно давав Борисові до зрозуміння, що це буде його діло ними заопікуватися. Навіть не знаючи про деталі справи, Борис без вагання згодився.

Продовження буде.

Треба замовляти квитки на змагання „Дніпра" з Американською збірною у Філядельфії

Філядельфія (М. Б-й). — У вівторок увечорі, 20-го червня ц.р., в готелі Голідей Інн в Веллі Форджі, Па., відбулася інформативна зус тріч проводу Філядельфійського спортового конгресу з представниками різних спортових клюбів і товариств у справі міжнародних футбольних змагань україн ської спортової дружини „Дніпро" з міста Дніпропетровська і футбольною збірною ЗСА в Філядельфії.

Представники УСО „Тризуб" передали організаторам цієї зустрічі свої побажання і одержали, в основному, вдоволяючі відповіді на ряд питань. УСО „Тризуб" має зарезервовану добру секцію сидячих місць на трибуні для українських глядачів, які замовляють і заплатять квитки вступу до 15-го липня цього року по зниженій ціні 10 дол. від дорослих осіб і 5 дол. для молоді до 14-го року життя. Ціна квитків після 15-го липня і при касі в день змагань буде по 12 дол. для дорослих і 8 дол. для молоді до 14-го року. Особи, що куплять квитки вступу після 15-го липня ц.р. або в день змагань не отримають місць в „українській" секції трибуни.

Ці змагання відбудуться в п'ятницю, 25-го серпня, о 8-ій год. вечора на футбольній площі Пенсилванійського університету, Френклін філд у Філядельфії.

Щоб одержати квитки вступу по зниженій ціні і сидіти в секції, зарезервованій для українських глядачів, треба вислати чек, або вплатити гроші до 15-го липня ц.р. Чеки слід виставляти на USC „Tryzub".

Отже тільки ті особи чи товариства одержать квитки вступу по зниженій ціні і сидітимуть в „українській секції", листи з чеками яких або гроші будуть доставлені до УСО „Тризуб" до 15-го липня на адресу Ukrainian Sports Club "Tryzub", 4932 N. Broad Str., Philadelphia, Pa. 19141.

Для мешканців Філядельфії і околиць квитки вступу на трибуну в „українській" секції, по знижених цінах, 10 дол. від дорослих і 5 дол. від молоді до 14-го року життя, можна замовляти до 15-го липня у членів Управи УСО „Тризуб", в Українському Освітньо-Культурному Цен трі, в крамниці „Космос" при 4944 Н. Бровд вул. і в домі „Тризуба" при 4932 Н Бровд вул.

Автобуси, за попереднім замовленням і оплатою 3 дол. від особи, від'їдуть о год. 6:30 вечора від УОКЦ, дому „Тризуба" при 4932 Н. Бровд вул., з Френклін і 24-ої вулиці.

Додаткові інформації можна одержати, телефонуючи у вечірніх годинах на число (215) 324-9700.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ в Нагірному Карабасі тривали страйки. Щоденно відбуваються мітинґи. Член Ради директорів Роберт Кочарян заявив з приводу зустрічі представників Нагірно-Карабахської Автономної Області з Горбачовим: „Наш сумний досвід показує, що усним обіцянкам вірити не можна". Вирішено продовжувати страйки аж до задоволення вимог народу. У вівторок, 20-го червня, 22 мешканці Степанакерту почали сидячу демонстрацію у парку ім. Шаумяна. У четвер кількість демонстрантів дійшла до 100. Вони вимагають возз'єднання Нагірного Карабаху з Вірменією, звільнення Аркадія Манучарова, а також відкликати воєнний стан. Під час комендантської години демонстрантів оточували військовослужбовці, але не намагалися прогнати їх з місця демонстрації.

Вручення нагороди Антоновичів

21 травня ц.р. в Джорджтавнському університеті у Вашінгтоні відбулася церемонія вручення цьогорічних нагород Антоновичів з ділянки літератури й українознавства. Це вже восьма церемонія, влаштована Фун дацією Омеляна і Тетяни Антоновичів. Дотепер ці нагороди отримало тринадцять осіб, які своїми працями внесли вагомий вклад у розвиток українознавчих наук.

Цьогорічний лавреат літературної нагороди — це Григорій Костюк, автор книжки спогадів „Зустрічі і прощання", том перший. Лавреати нагород з ділянки українознавства: Юрій Шевельов — за дослідження „Українська мова в першій половині XX століття (1900-41)" та Іван Павло Химка, автор праці „Галицьке селянство і український національний рух у XIX столітті" (англійською мовою).

Цьогорічних лавреатів представив викладач історії Мишиґенського університету проф. Роман Шпорлюк, голова жюрі нагород. Крім нього, у склад жюрі входять: проф. Іван Фізер з Ратґерського університету, проф. Ярослав Пеленський з Айовського університету і проф. Богдан Рубчак з Іллінойського університету.

Ознайомлюючи присутніх з творчим доробком Г. Костюка, проф. Б. Рубчак підкреслив, що лавреат є засновником літературного об'єднання „Слово". Г. Кос тюк, за словами доповідача, заслуговує на відзначення, передусім як письмен ник. У своїй книжці спогадів лавреат подав описи інтелектуального й наукового життя Києва та Харкова 20-их і 30-их років, ряд мистецьких портретів діячів тодішнього літературного та культурного відродження, зокрема Володимира Винниченка і Миколи Хвильового. Автор книжки „Зустрічі і прощання", продовжував проф. Б. Рубчак, до такої міри образно представив події, що в читача виникає враження безпосередньої в них участи.

Вручення нагород Антоновичів '89.

У своєму виступі Г. Костюк, дякуючи за відзначення нагородою його праці, звернув увагу не так на те, що вже зроблено, як на майбутні завдання. Він, між іншим, підреслив, що еміґраційні видання мають вплив на напрям наукових дослідів і видавничі заходи на Україні. Прикладом цього є пляни видання творів заборонених дотепер письменників В. Винниченка і М. Хвильового. Серед іншого лавреат говорив про потребу написання монографії про Винниченка, про дослідження романтики вітаїзму в українській літературі тощо. Г. Костюк повідомив присутніх, що закінчує працю над другим томом своїх спогадів „Зустрічі і прощання".

Другого лавреата, викладача Колумбійського університету, який тепер на пенсії, проф. Юрія Шевельова, автора всеохоплюючого дослідження „Українська мова у першій половині XX століття (1900-1941)", представив проф. І. Фізер. Він говорив про необхідність систематичного й об'єктивного вивчення проблем українського мовознавства, про науковий метод досліджень, якого дотримується проф. Ю. Шевельов, про відкидання ним модерного структуралізму, який не виправдав себе, про те, що автор дослідження розглядає мову в ширшому від інших мовознавців контексті.

Говорячи про свою творчу працю, проф. Ю. Шевельов визнав, що в той час, як його книжка „Українська мова в першій половині XX століття" має чималий успіх серед громадськости, на неї дотепер з'явилася лише одна невелика рецензія. Причиною цього стану, сказав автор цієї праці, є те, що він дотримується не „вертикального", традиційного, але „горизонтального" методу аналізи мовних явищ.

Третім лавреатом цьогорічної нагороди Антоновичів є історик Альбертського університету з Едмонтону проф. Іван Павло Химка, автор праці „Галицьке селянство і український національний рух у XIX столітті". Лавреата представив проф. Р. Шпорлюк, який підкреслив чималий творчий доробок цього молодого дослідника, зокрема видані дотепер дві книжки, кожна з яких заслуговує на окреме відзначення. Говорячи про джерела своєї праці з ділянки української історії, проф. І. П. Химка багато уваги присвятив своїй бабусі, яка прибула до З'єднаних Стейтів після Першої світової війни. Саме бабусі, яка виховала його і прищепила любов до країни предків, слід завдячувати вихід цієї книжки. Створена нею українська атмосфера в переважно неукраїнському середовищі зацікавила майбутнього дослідника джерелами вияву національної самобутности українського селянства. Характеризуючи становище в Галичині, автор порівняв його із ситуацією у колоніяльній Америці. Тоді як більшість американців перед проголошенням незалежности від Великобританії була грамотною, більшість українців у 1917 році не вміла ні читати, ні писати. Успішну політичну революцію, сказав лавреат, мусить підготувати інтелектуальне зрушення, джерелом і рушієм якого є друковане слово.

Лавреати цьогорічних нагород, кожна висотою в 5,000 долярів, отримала також від Омеляна і Тетяни Антоновичів грамоти.

Після офіційної частини церемонії вручення нагород відбулося прийняття, під час якого можна було купити книжки цьогорічних лавреатів нагород Антоновичів і отримати автографи.

Вислід IX Бібліографічного Конкурсу УНІГУ

Комісія Бібліографічного конкурсу Українського Наукового Гарвардського Університету закінчила свою працю над розглядом і оцінкою надісланих бібліографічних праць на IX річний конкурс, що, як і в минулих роках, був уфундований д-ром Миколою та бл. п. Володимирою Ценками. На цьогорічний конкурс були надіслані п'ять бібліографічних праць з українїстики із ЗСА і Канади, з яких чотири українською мовою і одна англійською.

Нагороду ім. М. і В. Ценків у сумі 1,000 долярів признано Марті Тарнавській за її працю англійською мовою: Marta Tarnawsky, Ukrainian Literature in English; Articles in Journals and Collections, 1840-1965. An Annotated Bibliography. („Українська література англійською мовою; статті у журналах і збірниках, 1840-1965. Анотована бібліографія").

Праця М. Тарнавської включає 655 записів у альфабетичному порядку прізвищ авторів, або першого слова заголовків статтей. Під кожним записом — анотація. Крім цього, включає вона також вступ і загальний покажчик імен (авторів, ілюстраторів і т.п.) та предметів.

Праця М. Тарнавської відповідає вповні вимогам, на основі яких комісія оцінює і нагороджує кожнорічно надіслані на конкурс праці, а саме: актуальність і оригінальність теми, її вичерпність, усучаснена поправна методика записів, проглядна організація матеріялу й (додатково в цьому випадку) стислі, але й досить обширні анотації, як і дбайливе виготовлення машинопису.

Комісія Бібліографічного Конкурсу УНІГУ:

Мирослав Лабунька, Університет Ля Саль і УНІГУ — голова

Осип Данко — Єйльський університет

Дмитро Штогрин, Іллинойський університет (Урбана Шампейн)

ПОСВЯЧЕННЯ ПЛОЩІ НА ОСЕЛІ СУМА В ЕЛЛЕНВІЛЛІ

Елленвілл, Н.Й. — Тут на оселі Спілки Української Молоді в Америці, в неділю, 9-го липня ц.р. Крайова Управа СУМА влаштовує бенкет з нагоди посвячення площі під будову табору. Акт посвячення о год. 1-ій по полудні, а після цього о год. 2-ій — коктейль. Початок бенкету о год. 3-ій по полудні.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 30-го червня 1989 р. по важкій недузі відійшов у Вічність на 73-му році життя наш Найдорожчий Муж, Батько і Дідо

бл. п. інж.
МИРОСЛАВ БАСЛЯДИНСЬКИЙ

нар. в Черчі, Рогатинщина

Похоронений з собору св. Йосафата в Пармі на цвинтарі свв. апостолів Петра і Павла, 3-го липня 1989 р.

В глибокому смутку:

дружина — ВОЛОДИМИРА
дочка — МИРОСЛАВА
син — ВОЛОДИМИР з дружиною ОКСАНОЮ
внуки — НАТАЛЯ, МАРУСЯ
І СТЕФАН БАСЛЯДИНСЬКИЙ
сестра — ОЛЬГА з Родиною в Україні
теща — МЕЛЯНІЯ КОЗАК
Родини — ТИЦЬКІ, ҐЕБИ, КОНОПАДИ, ЧОЛІЇ, ЦЕХОШІ, ПАЛАЖІЇ, БРОЧИНСЬКІ ФЕДИШИНИ І СТРИГУНИ.

Курінна Команда Першого Куріня Уладу Пластунів Сеніорів ім. Олександра та Степана Тисовських

повідомляє в глибокому смутку, що дня 25-го червня 1989 р. у Денвері, Колорадо, ЗСА відійшов на Вічну Ватру, на 94-му році життя, Пластун Сеніор Керівництва, Скавтмастер

ЛЕОНІД БАЧИНСЬКИЙ („ПРИЖМУРЕНЕ ОКО")

Сотник Армії УНР,
— Член-Основник, довголітній Канцлер та Курінний Куреня,
— Член Верховних Пластових Проводів у Чехо-Словаччині, в Галичині, у леґальному та Тайному Пласті, у Британській Зоні Німеччини, в ЗСА,
— Комендант Пласту в Карпатській Україні,
— Комендант та Опікун численних таборів, осель для молоді,
— Основник багатьох музеїв, в тому Пластового Музею в Клівленді, який очолював довгі роки, та який носить Його ім'я,
— вчений-біолог, бібліограф різних ділянок українського життя,
— Педагог, Директор та Вчитель середніх шкіл в Карпатській Україні, Галичині, Німеччині, Інспектор середніх шкіл, Директор та Викладач фахових курсів,
— Публіцист, Автор, Редактор та Видавець книжок, підручників, журналів для дітей та молоді, статтей на природничі, господарські та виховні теми,
— провідний Діяч багатьох громадських установ, зокрема Господарського Товариства „Сільський Господар" в Галичині, на Засянні на Волині.
— Дійсний член Наукового Товариства ім. Т. Шевченка,
— нагороджений численними пластовими, військовими та громадськими відзначеннями, в тому Орденом св. Юрія в Золоті та Срібним Хрестом Карпатської Січі.

Оцим висловлюємо наші найщиріші співчуття Опечаленій Дружині.

Просимо Всіх, хто знав Покійного, користав із Його багатогранного знання, досвіду та дружньої вдачі, злучитися з нами у спільних молитвах за спокій Його Душі.

Похорони відбулися в суботу, дня 1-го липня, на православному кладовищі-пам'ятнику св. Андрія Первозванного у Бавнд Бруку, Ню Джерзі, ЗСА.

Замість квітів на свіжу могилу просимо складати датки на Український Пластовий Музей ім. Л. Бачинського, на адресу:

UKRAINIAN MUSEUM, c/o M. A. HRUSHKEVYCH, M. D.,
6186 State Rd. CLEVELAND, Ohio, USA 44134.

СКОБ!
Вірні до Смерти!

Команда І. Куреня УПС ім. О. та С. Тисовських

З глибоким жалем і смутком ділимося з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в понеділок, 3-го липня 1989 року в Лос Веґас, Невада відійшов передчасно у Вічність по короткій недузі наш Найдорожчий Син і Брат

бл. п. мґр
РОМАН ВАСИЛЬ НАУМ

Роман В. Наум народився 4-го червня 1953 року в Ню Йорку. Початкову освіту здобув в українській католицькій школі св. Юра, до якої ходив, починаючи від садочка. З великим успіхом закінчив середню школу у Стайвезант Гайскул, а дальші студії продовжував у Блекпорт в Стейтовому Коледжі і закінчив зі вступним Бакалявра. Також в Ню Йорку Роман закінчив школу Українознавства при Т-ві „Самопоміч", належав до уладу ст. пл. Хмельниченки, а разом з Родиною до Українського Народного Союзу у 455 відділі в Асторії.

Здобувши в Лос Веґасі маґістерку до кінця свого короткого життя учителював в середніх школах цього міста.

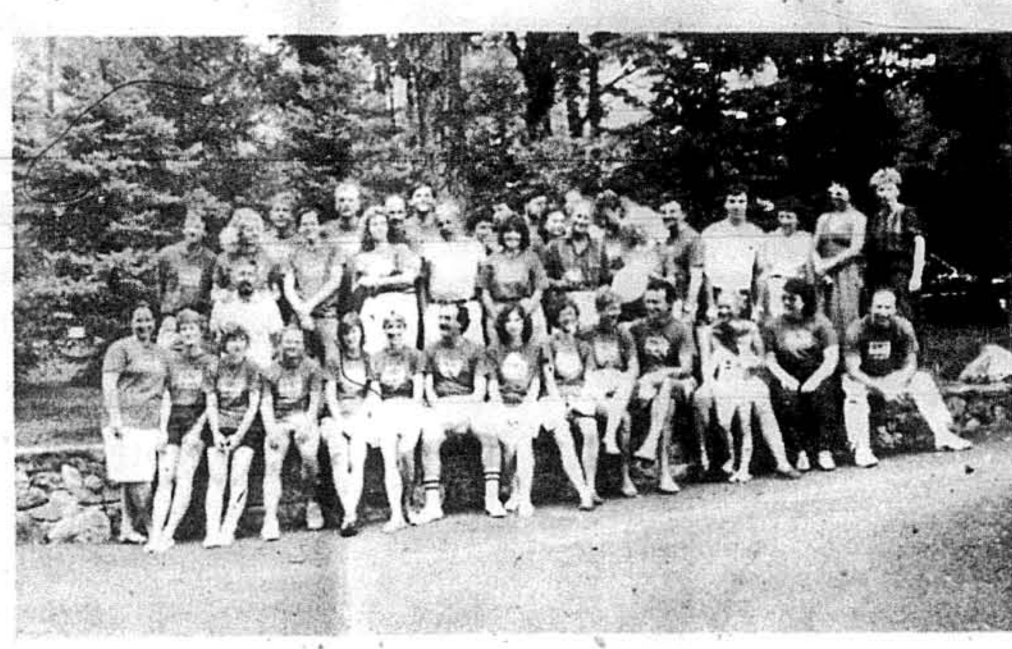
ПАНАХИДИ будуть правитись в четвер і п'ятницю 6 і 7-го липня 1989 р. у похоронному заведенні Quinn при 35-20 на Broadway, Асторія, Н. Й., о год. 7:30 веч.

ПОХОРОН в суботу, 8-го липня 1989 р., о год. 8:30 рано зі згаданого заведення до української католицької церкви Чесного Хреста (31-12 30 вул.) де о год. 9-ій буде правитись Заупокійне Богослуження, а потім на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишив у глибокому смутку:

маму — СТЕФАНІЮ
батька — ВАСИЛЯ
брата — д-р прав ТАРАСА
близьку Родину — НУСЮ БОЙЦИН, ЕВУ МИХАЙЛИШИН, ГАЛИНУ ПАПІЖ, ЗЕНУ СТАСУЛУ з Родинами.
та Родину в Україні і Польщі.

На Союзівці відбудеться з'їзд професіоналістів

Члени клюбу „Сузі-Кю".

Союзівка.— Організатори вакаційних зустрічей українських професіоналістів Америки і Канади повідомляють, що шоста з черги така зустріч відбудеться тут від 12-го до 19-го серпня ц. р.

На зустріч професіоналістів, що проходить під назвою „Клюб Сузі-Кю" приїжджає звичайно кількадесять молодих і середнього віку осіб у віці приблизно від 25-ти років. Ці зорганізовані вакаційні зустрічі згуртовують осіб зблизька і здалека, та особливо потрібні тим, що живуть віддалено від більших українських скупчень, щоб відновити чи нав'язати новий контакт з цікавими людьми та з українською громадою в цілому. Зустрічі „Клюбу Сузі-Кю" сприяють особистим контактам учасників, взаємнопізнанню, що, буває, переходить у сердечну дружбу.

Програма зустрічей включає прогулянки, спорт або самодіяльні завдання, вечірки, ватри чи поважні дискусії та доповіді на суспільно громадські теми. Під час зустрічі завжди панує приємна товариська атмосфера.

В минулому році започатковано ще одну корисну і важливу точку, а саме: виграш , дохід з якого призначений на гуманітарні чи громадські цілі. Останнього року прихід в сумі 1000 дол. призначено на лікування маленької Ганусі Сверстюк. Крім речей, закуплених зі скромної каси клюбу, на виграш подарували свої картини молоді мистці Тереса Марків з Ню Джерзі та Яків Крехобецький з Торонто, за що належиться їм велика подяка.

Цей виграш оправдав себе фінансово головне тому, що був переведений у легкій вакаційній атмосфері гумору і дотепів і дав велике вдоволення учасникам. Тому вирішено цього року знову провести такий виграш.

Організатори цьогорічної зустрічі надіються, що учасники (та неучасники) причиняться до ще більшого успіху виграшу, даруючи речі з призбираного надміру колекцій вишивок, кераміки, кришталів, картин чи іншого роду мистецтва.

За інформаціями про виграш звертатися до Марічки Сохан, 32 Prospect Ave, Woodcliff Lake, NJ 07675; тел.: 201/391-2581.

Реєстрацію учасників „Клюбу Сузі-Кю" проводять організатори з'їзду в суботу, 12-го серпня, з 9-ої год. ранку у головному будинку. Реєстраційна оплата є 30 дол. від особи, що включає „Т-ширт" і додаткові кошти, пов'язані з програмою зустрічі.

Учасникам зустрічі слід замовляти кімнату і харчування безпосередньо в Союзівці, телефонуючи на число (914) 626-5641.

Пригадуємо, що організатори „Клюбу Сузі-Кю" займаються тільки програмою та її проведенням, а Союзівка приймає гостей на нічліги і харчування.

За докладними інформаціями в справах програми зустрічі слід телефонувати до організаторів „Клюбу Сузі-Кю": Гандзя Савицька-Мицак і Юрій Мицак — (718) 263-7978, Галя Дуда — (203)658-7775, Юля Нестерук — (203)953-5825).

Леся Українка...

(Закінчення зі стор. 2)

але не перекручує значення слів. Інші знову байдуже кажуть: „А, що там одно слово!" Мова складається з поодиноких слів і треба їх правильно застосовувати. В цьому році, році української мови, треба на це звернути увагу.

Напевно дехто буде здивований, що Леся Українка каже також таке: „Не зову Вас на йменя — 'отечество', бо, правду кажучи, 'отечества' Вашого якось я не знаю, та й не дуже люблю цей чуженародний звичай величання", (там же, стор. 810), а на стор. 643 така заввага визначної поетки: „До речі, по-українськи вживається вчитися чого, а не вчитися чому, як то вживається під російським впливом".

Любов Цегельська

ТРЕБА ЧИТАТИ...

У статті про „85-літнього молодця" в числі 125 за четвер 6-го липня ц.р. у третьому параграфі треба читати „замріяну гімназистку", а у кінцевій гуцульській співаночці „всім гостям".

Союзівка...

(Закінчення зі стор. 1)

Співає тенор В. Мельничин.

У неділю вранці в церкві св. Тройці і в каплиці св. Володимира католицькі і православні вірні взяли чисельно участь у Богослуженнях, а в пополудневих годинах молодь знову домінувала Союзівкою.

Для відзначення Дня Незалежности Америки, що припадало щойно на вівторок, 4-го липня, Союзівка влаштувала другу мистецьку програму в неділю, 2-го липня, хребтом якої був виступ сопрано Маріянни Сухенко-Котрелл з Трентону, Н.Дж., яка під акомпаньямент С. Берик-Шулц виконала понад десяток українських композицій, переважно до слів Т. Шевченка в пошані до 175-ліття з дня народження Великого Кобзаря, а також кілька народних, які солістка присвятила своїм колишнім учителям. Солістка, колишня „Міс Союзівка", також відспівала одну композицію присутнього на залі Володимира Тритяка, якому з вдячности вручила букет троянд. Сантиментальним додатком був дует Мар'янни із її сестрою Катрусею (тепер перебуває із своєю родиною в Арґентині).

Відповідним словом відзначила День Незалежности конферансьє М. Глібович, а заключив програму відспіванням „Боже, благослови Америку" маестро В. Мельничин.

Забава цього вечора проходила в охолоджуваній залі „Веселки" під звуки оркестри „Темпо" під керівництвом Іринея Коваля із солістом Юрієм Грабом.

Гумористка з Канади Люба Ґой.

Під час цього вікенду офіційного відкриття літнього сезону на Союзівці гостювали головний касир УНСоюзу Уляна Дячук з мужем Володимиром, головні радні Володимир Квас і Евген Іванців та головний редактор „Свободи" Зенон Снилик. Під час програм представлено гостям також управителя Союзівки І. Флиса, мол.

Відносно багато гостей залишилось на Союзівці до вівтірка, 4-го липня, хоча деякі менш щасливі мусіли повертатись домів в неділю і йти до праці в понеділок. Але в основному атмосфера вакацій вже наситила Союзівку і відчувалось, що праця є тільки короткотривалим невідкличним обов'язком, бо... вакації почались, а з ними ожила Союзівка".

Політика...

(Закінчення зі стор. 2)

базі, бо була окупована Червоною армією, в якій, на жаль, воювали й наші земляки (М. Хвильовий, Ю. Коцюбинський) під час наших Визвольних змагань і силою втягнена в повну політичну залежність від Росії. Вона не має ніяких прероґатив справжньої держави, хай і в федераційному зв'язку, вона є маріонеткою. Хіба ще віддає додатковий голос для совєтської делеґації в ООН.

У цій розгрі світових потуг цікавить нас найбільше політика Ґорбачова, бо Україна знаходиться в межах СССР. Недавно на телевізійному каналі ч. 13 відбулося інтерв'ю зі Збігнєвом Бжезінськім, професором Школи Політичних Наук при Колумбійському університеті й політичним дорадником Уряду ЗСА в 1977-82 роках. Інтерв'ю було присвячено сьогоднішній ситуації в СССР, проблемі під'яремних народів і сателітів, ґорбачовській політиці, з натяками на ситуацію в Китаї, врешті прогнозам на майбутнє.

На думку проф. Бжезінського, якщо Ґорбачов втримається при владі й успішно проведе в життя свої пляни, він мусітиме далі бути комуністичним диктатором хоч у дещо лагіднішій, ленінського типу, формі; він мусітиме опертися на мілітарних колах, на службі державної безпеки та на націоналізмі російського (не совєтського) народу, щоб протидіяти сепаритистичному тискові неросійських народів, уярмлених Росією. Вольності, яких зазнають ці народи будуть ясно з'ясовані в межах конституції й переступлення їх буде вважати контрреволюцією.

Отже перспективи дуже мізерні.

З такою дійсністю мусимо рахуватися, бо ніхто за нас не заступиться, будемо залишені на власні сили, демократії Заходу активно нам не допоможуть, бо вони керуються власними інтересами, між іншим збереженням інтеґральности Росії. Як бачимо на живому прикладі Китаю, навіть чем піон демократії й прав людини — ЗСА обмежилися до голослівного протесту „про форма", бо уряд вважає, що останні криваві події в Китаї, це внутрішня справа китайців і з того приводу американський Уряд не бачить причини поривати з Китаєм політичні й економічні стосунки. Засоби масової інформації подали, що з хвилиною, коли життя в столиці Китаю повернулося до щоденного порядку, вже американські бизнесмени поспішно повертаються до Китаю, хоч на вулицях столиці стрічають похмурі, мовчазні обличчя пожильців, які уникають контакту з чужинцями. Отже вирішним чинником є бизнес.

У такій ситуації українцям не залишається нічого іншого, як покищо вести таку політику, яка в даний момент і в даній ситуації можлива й яку диктує здоровий холодний розум, тобто, яка принесе хай і мінімальні успіхи і користі при найменших втратах.

Запитаний під час інтерв'ю З. Бжезінські, чи підсовєтські народи зазнали б долі китайців, коли б виступили надто агресивно, професор відповів: „Це не виключене, бо такі сцени, хоч у меншій мірі, мали місце на терені СССР. Але танки й гармати не вб'ють ідеї. Ідея безсмертна, вона житиме вічно в душах її носіїв".

Отож завданням українців на поселеннях буде допомогати батьківщині і плекати ідею повної самостійности, маючи на увазі раніше згадані слова Катона і історіософічну сентенцію З. Бжезінського. Друге завдання буде ці ідею й концепцію защепити в душі земляків на Україні, коли там національна свідомість і гордість зростуть до тієї міри, що вони зможуть її сприйняти.

Бо візія й концепція майбутньої української держави не накреслена ні Марксом, ні Леніном, ні Сталіном, ні Ґорбачовим, ні західнім світом, а нашим пророком Тарасом Шевченком у „Кобзарі", у „Заповіті" й у програмі Кирило-Методіївського братства. Це — „вставайте, кайдани порвіте!"..., „в своїй хаті своя правда, і сила, і воля"..., „без холопа і без пана, сама собі у жупані"... „з новим і праведним законом" на зразок президента Вашінґтона.

За цією візією й концепцією маємо діяти, бо Шевченко — це Україна, а Україна — це Шевченко.